

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Religiosis Domibus, vt Episcopo sint subiectæ. Tit. XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

votum, aut observantiam Monachalem non paritur, ut per Tiraq. de penis. tempor. causa 4. §. non vult.

7. *Quin orem morbidam eliciant, &c.* Notatur ad hoc, quod debent Praelati expurgare suam Congregationem à malis, eos determinando, ne alios inficiant, ut per Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 3. q. 34. art. 9.* refert Illustriſſ. D. meus Roder. à Cunha in *comment. ad c. 1. n. 3. dist. 86.*

8. *Si vero Abbates in corrigendis, &c.* Hodie attenda nona dispositione Concil. Trid. *sess. 25. de Regular. c. 14.* Regularis non subditus Episcopo, qui intra claustra Monasterij degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, debet Episcopo instante à suo Superiore intra tempus ab Episcopo praefigendum seuerè puniri, qui superior de punitione Episcopum certiorrem faciat, si minus, à suo Superiore officio privari, & delinquens ab Episcopo puniri poterit. Deinde emanavit Bulla S. D. Clement. VII. contra Superiores non punientes suos subditos iuxta formam illius Decreti sub poena privationis ipsi facto dignitatum, & officiorum, & inhabilitatis, incipient. *Suscepti muneris, Romae publicata die 18. Martij 1595.* cuius tenorem refert Quarant. in *summa Bullar. verbo exemptio, & de ea testatur Aloyſ. Rice. in praxi rerum fori Eccles. decis. 950. in 1. edit. & resolut. 546. in princip. in 2. edit. Prax. noua Episcop. Piae c. p. 1. c. 3. n. 44. vbi n. 43. ex Marc. Anton. Genuesi. resolut. posse Regularem in casu illius Decreti comprehensum in delicto deduci ad carcerem Episcopi, & sumpta informatione super delicto, dummodo sine mora sumatur, remitti cum copia processus ad suum superiorem puniendum cum praefinitione termini. Multa, quae circa intellectum, & materiam illius Decreti de fiderari possunt, dixi in *meo tract. de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 105. à num. 18. & ibi dictis addendum duxi me vidisse propria, & originalia responsa sacrae Congreg. Cardinal. Concil. Trid. interpretum edita sub die 19. Septembr. huius anni 1625.* ad quaedam dubia proposita per D. Ioan. Cebicos Thesaurarium Cathedralis Ecclesiae Manile Metropolitanæ Philippinarum, inter quae, quod attinet ad *d. cap. 14. Concil. Trid.* ita habetur. Cum c. 14. de Regular. sess. 25. det normam Episcopo procedendi in castigando delicta Regularium, qui degunt intra claustra, & extra ea notorie cum scandalo delinquant; dubitatur an Episcopus statim habita noticia delicti possit capere informationem, & illam ad Superiorem Regularis mittere, ut nequeat de eodem delicto ignorantiam praesumere? Congreg. respondit posse. Dubitatur etiam an sufficiat, quod Episcopus vnica vice Superiorem Regularem moneat, eique terminum praefigat ad castigandum subditi delictum? nam Religiosi aliqui in libris ab eis editis explicando verbum, *instante*, asserunt necesse esse Episcopum monere, ac requirere dictum Superiorem duabus, vel tribus vicibus. Congregat. respondit satis esse, ut Episcopus semel instet Superiori Regulari, eique tempus praefigat ad eiusdem Concilij praescriptum. Deinde dubitatur eo quod eodem c. 14. Superior Regulari praecipitur, quod Episcopum certiorrem faciat de punitione intra tempus ab eodem Episcopo praefixum, an sufficiat, quod Superior Regularis ad Episcopum mittat copiam tantum sententiae, ut Religiosi dicunt, vel debeat remittere acta omnia super delicto actitata ad effectum, ut Episcopus videre possit si in hoc adimpleta fuerint verba Concilij in *d. c. 14.* seuerè puniatur, necne? Congregat. respondit non sufficere, ut Superior Regularis sententiam, aut etiam acta ad Episcopum transmittat, sed opus esse, ut de punitione ipsa, & sententiae executione Episcopum certiorrem faciat. Denique dubitatur, an quod conceditur Episcopo in *praefato cap. super Regula-**

ri, qui intra claustra Monasterij degit, & extra ea notorie cum scandalo deliquerit, intelligatur etiam cum delictum commissum fuerit intra Ecclesiam, vel claustra? Congregat. respondit facultatem Episcopo attributam in Regularibus notorie, & cum scandalo extra claustra delinquentes vendicare sibi locum etiam cum Regularibus notorie, & cum scandalo intra Ecclesiam delinquant, non ita si intra claustra. Haecenus declarationes sacrae Congregat. quas quidem originales & authenticas vidi, nec in earum comprobatione amplius immorandum duxi, quia etiam Rota illis semper plurimum detulit, & nunquam eas in dubium reuocare solet, ut ipsamet attestatur in *Auersana beneficiarum 3. Iulij 1606.* coram Card. Sacrato, quae loquitur in declarationibus sacri Concil. Trid. & in *Niceni Parochialis 20. Maij 1624.* coram bone mem. Vbaldo sen. & in *Tiburtina Parochialis 17. Iunij 1629.* coram R. P. D. meo Pitonano, & in *Meten. Abbatia 19. Iunij 1628.* coram R. P. D. Dunozeo, quae ait idem procedere in declarationibus aliarum Congregationum.

Necnon in Monasteriis Monialium, &c. Notatur ad hoc, quod dispositio loquens de Monachis habet locum in Monialibus; ut per Menoch. *de arbit. casu 422. n. vlt.* Zabart. in *Clem. 1. q. 7. de Regul. Mandos. de signatura gratia, tit. de licentis, vers. quae vero, Nat. conf. 432. n. 9. Dec. resp. 20. n. 1. vol. 1.* Ant. Rice. *de iure personarum extra gremium Ecclesiae existent. lib. 3. c. 5. n. 2.*

Opportuna obsequia in Monasteriis, &c. Notatur ad hoc, quod Clerici saeculares tenentur interesse diuinis Officiis Cathedralium, & Monachis eiusdem Ecclesiae se conformare, ut per Rot. apud Farin. *decis. 79. n. 1. p. 1. recent.* vbi n. 3. quod Monachi Cathedralis Ecclesiae debent celebrare officium secundum ritum suae Regularis, & iuxta voluntatem Episcopi, sed non potest Episcopus mutare formam, quam Canonici seruare debent. Illud tamen certum est Episcopum de iure communi, exceptis iis, quae concernunt Regularia instituta, habere omnimodam iurisdictionem in Monachos Cathedralis Regularis, c. 1. *ne sede vacante, gloss. fin. in cap. nullus, vers. ut Episcopus, de elect. in 6. vbi Anchar. n. 3.* Ioan. Andr. etiam n. 3. Franc. n. 3. & Gemini n. 7. Rot. apud Farin. *decis. 69. n. 1. p. 1. recent.*

De Religiosis Domibus, ut Episcopo sint subiecta.

TIT. XXXVI.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabartel. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in *brenuario aureo fol. 109. verso.* Martin. Melnat. in *epitome Decret. fol. 138.* Petr. de Ravenna in *compendio iuris Canon. Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 485.* Goffred. & Holt. in *summa tit. Alex. Callan. & Anastas. Germon. in paratitulis ad quinque libros Decretal. Barthol. arthagena in expositione titulorum iuris Canon. Lancel. in institut. Canon. Zypae in *analytica postremi iuris Ecclesiae narrat. pag. 281.* Canis. in *sum. iur. Canon. Cafarel. in eroten. eiusdem iuris, nonissimè Ioan. Honor. lib. 3. sum. in Decretal. omnes sub hoc tit.**

SVMMMA

De Religiosis Domibus, &c. Tit. XXXVI. 331

S V M M A R I V M.

1. Basilica consecranda, si dubitatur in cuius diocesi sit, ille Episcopus consecrabit, qui prius in illo loco Episcopalia exercebat.
2. Territorij, seu iurisdictionis ex limitibus non inferuntur ad limites decimatorios Parochialium.
3. Dominium & iurisdictionis temporalis nihil commune habet cum territorio, & iurisdictione spirituali.
4. Res ad eos pertinere videtur quorum sumptibus fuit edificata.
5. Possessio vnus actus iurisdictionis inducit idem in omnibus.
6. Prælatus ut dicatur in quasi possessione iurium, in quibus habet intentionem de iure fundatam, requiritur actus possessionis positus in quocumque actu, possessio vero vnus actus trahitur ad omnes alios, in quibus alter non reperitur in possessione.
7. Consignatio pro confirmatione Chrismatis aliquando accipitur.
8. Episcopus non dicitur propriè electus ante consecrationem.

C A P. Nunc autem. I. Greg.

1. Ecclesia aliqua posita inter duos Episcopatus Equando est consecranda, & dubitatur quis Episcopus debeat eam consecrare, ille Episcopus consecrabit ad quem antequam Ecclesia edificaretur, incolæ loci concurrebant pro Baptismo, & consignatione annuatim, quia dioceses non definiuntur terminis, vt proprietate locorum, sed collatione horum duorum Sacramentorum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Butr. Anan. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 350. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 500. remissive Casal. in annot. Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Anton. Angust. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 3. c. 1.
2. Non enim terminis, &c.] Notatur ad hoc, quod ex limitibus territorij seu iurisdictionis non inferuntur ad limites decimatorios parochialium. Rot. in Conchen. limitum 3. Nouembris 1598. D. Licia, & in Bracharen. Decimarum 19. Ianuarij 1601. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, dominium enim, & iurisdictionis temporalis nihil commune habet cum territorio, & iurisdictione spirituali, Rota apud Farinac. decis. 324. num. 10. part. 1. recent. vbi citatur alia in Burgen. iurisdictionis S. Ioannis 4. Decembris 1596. coram Orano, & Host. in cap. super eo, n. 3. de Paroch. & in cap. querimoniam, n. 2. & ibi Butr. in fin. de iure patronat. ac Felin. in cap. cum causam, n. 12. vers. secundo suas, de probat.
4. Debet disquiri, &c.] Notatur ad hoc, quod res ad eos pertinere videtur, quorum sumptibus fuit edificata, vt per Aym. consil. 74. n. 4. quem refert Sebast. Naui. in remiss. ad l. pecuniam 7. num. 5. ff. de operibus publicis.
5. Notatur etiam ad hoc, quod possessio vnus actus iurisdictionis inducit idem in omnibus, vt per Tiraq. de retract. lign. §. 36. gloss. 3. num. 13. Gutier. consil. 4. n. 33. & per adaptionem possessionis Ecclesiæ acquiruntur possessio omnium, & quorumcumque bonorum ad Ecclesiam spectantium, & annexorum, ad not. in l. cum bares, ff. de acquir. possess. Abb. in cap. cum super, n. 29. in fine, de causa possess. Bertach. in tract. de Episcopo, lib. 3. p. 1. q. 56. Rot. decis. 462. num. 1. p. 1. recent. & in Mediolanen. beneficij 27. Maij 1611. coram bonæ memoriæ Vbaldo, & in Leodien. Parochialis 4. Iulij 1625. coram

R. P. D. Merling. Non enim vt Prælatus dicatur in quasi possessione iurium, in quibus habet intentionem de iure fundatam, requiritur actus possessionis positus in quocumque actu, sed possessio vnus actus trahitur ad omnes alios, in quibus alter non reperitur in possessione, vt per Innocent. in cap. dilectus, n. 3. vers. possessionum, de capellis monach. vbi Hostiens. n. 1. vers. ex predictis, Ioan. Andr. n. 8. Butr. n. 15. Henric. n. 11. Abb. consil. 71. col. fin. vers. tertio ad idem. Rebuff. de decimis, quast. 9. n. 4. Menoch. remed. 3. retin. num. 158. Cephal. consil. 369. n. 15. & seq. Veral. decis. 306. part. 1. & decis. 17. n. 2. & seq. p. 2. Rot. in Assisen. Canonatus 14. Iunij 1606. coram Illustrissimo Card. Sacrato, & in Sipontina iurisdictionis 24. Maij 1613. coram eod. quæ est 491. n. 6. apud Farin. p. 1. recent. & in Tiraquen. iuris votandi 4. Febr. 1615. coram Illustrissimo Patriarcha Manzanedo.

Consignationem.] Pro confirmatione Chrismatis hic accipi tenet Tiraq. de retract. lign. §. 7. gloss. 3. n. 8.

In gloss. Dedicanda, 1. ubi, sicut electus in consecratione nomen assumit Episcopi. Notatur ad hoc, quod electus propriè non dicitur Episcopus ante consecrationem, vt per Perez l. 2. tit. 6. lib. 1. Ordin. pag. 155. Farin. in praxi crimin. p. 5. q. 117. n. 55. Sayr. de censur. lib. 3. c. 15. n. 4. Soar. eod. tract. disp. 2. sect. 2. n. 69. ad fin. Filiuc. tract. 16. c. 9. q. 5. n. 240.

S V M M A R I V M.

1. Episcopo nihil iuris deperit quando Papa vnit Ecclesiam sitam in sua diocesi Ecclesiæ alterius diocesis.
2. Ecclesia si est vnita alteri, videntur vnita omnia iura ipsi Ecclesiæ competentia, etiam si nihil exprimitur, nisi Ecclesiæ, cui vnio fit, sit incapax iuris alicuius Ecclesiæ vnite.
3. Vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij.

C A P. Quia. II.

Papa quando vnit vnā Ecclesiam, quæ est in vna diocesi, monasterio, quod est in altera, iurisdictioni illius Ecclesiæ remanet penes Episcopum primæ diocesis, quia vult iura sua singulis Episcopis inuoluta seruari sine præiudicio. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Butr. Anan. Anchar. Host. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 350. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 500. remissive Ximen. in concord. p. 1. desumitur ex D. Greg. in regesto, lib. 9. epist. 67. & refertur ab Anton. Angust. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 11. c. 2.

Cum omnibus rebus suis, &c.] Notatur ad hoc, quod si Ecclesia est vnita alteri, videntur vnita omnia iura ipsi Ecclesiæ competentia, etiam si nihil exprimitur, vt per Greg. l. 7. verbo determino, tit. 20. p. 3. Nisi Ecclesia, cui vnio fit, sit incapax iuris alicuius Ecclesiæ vnite, Gregor. l. 27. verbo vniuesen, tit. 7. p. 1. quem refert Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. c. 30. num. 6.

Vt tamen iura sua, &c.] Notatur ad hoc quod vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij, vt per Card. consil. 96. num. 3. Rebuff. in praxi benefic. tit. de erect. in Colleg. vers. & in hac erectione circa med. ibi, & ha erectio- nes, Pote. decis. 264. n. 3. lib. 2. Rot. in Montis Regalis iurisdictionis 8. Maij 1604. coram Reuerendissimo D. Coccino Decano, relata per Farinac. decis. 69. num. 7. part. 1. recent. Garc. de benefic. part. 2. cap. 2. n. 117. & ex num. 206. Rot. in Sorana beneficij 28. Iunij 1628. coram

Et 4 R.P.

R. P. D. Merlino, & sic Capituli habentis iura super praestimonii unitis Federic. de Senis consil. 195. n. 4. Et quod in specie unio non tollat ius percipiendi partem fructuum ex beneficio, docent Ioan. Andr. in cap. penult. n. 3. vers. nec puta, ubi Cardinal. in 2. opposit. vers. quero an hac indulgentia, Butr. n. 15. vers. querunt Doctores, de verb. significat. Rot. decis. unic. vers. in contrarium facit, de sepult. in antiq. Seraphin. decis. 1410. n. 9. & seq. Rot. decis. 659. n. 11. p. 2. recent. & in Burgen. expensarum 31. Ianuarij 1625. coram Reuerendissimo P. D. Merlino.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopo subsunt omnia loca pia, & ad eius sollicitudinem debent ordinari ad usum destinatum, & num. 2.
- 3 Ecclesia qualibet alicubi constituta ad Episcopum loci pertinet nisi probetur eas esse exemptas.
- 4 Hospitalia pertinent ad sollicitudinem Episcoporum in quorum diocesi existunt etiam nolente fundatore, nisi hospitale sit merè seculare, quia tunc testatore nolente Episcopo non subijciatur.

CAP. De Xenodochiis. III.

Ex Decret. Eugen. Papæ.

- 1 Xenodochia, & alia pia loca ordinari debent ab Episcopo loci in quo sunt ad finem in quem sunt instituta. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 351. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 500. remissive Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 3. c. 2.
- 2 Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumit Valasc. consil. 105. n. 25. ubi n. 28. intelligit de Xenodochiis auctoritate Episcopi institutis. Sic & qualibet Ecclesias alicubi constitutas ad Episcopum loci pertinere, nisi probetur eas esse exemptas, per hunc text. tenet Azor. insit. moral. p. 1. lib. 12. c. 19. q. 19. Canalet. decis. 306. Alia ad hunc text. conducentia tractat Carolus Episcopus Nauariensis in commentarijs ad illum, quæ habentur inter allegationes varias pro Ecclesia S. Carolo dicata.
- 4 Amplia etiam nolente fundatore, vt per Calderin. consil. 1. & 4. sub hoc tit. Erasim. à Cochier. de iurisdic. Ordinarij in exemptos, p. 4. q. 57. faciunt quæ Mandos. de signatura gratia, tit. exemptiones, col. 2. vers. amplio etiam, & col. 5. vers. exemptio ab Ordinario, ubi dicit Episcopum hoc non posse concedere patrono in fundatione. Limita tamen si hospitale sit merè seculare, tunc enim testatore nolente Episcopo non subijciatur. Lap. alleg. 2. incip. queritur de tribus, Cardin. consil. 11. incip. Quædam societas pro hospitali.

S V M M A R I V M.

- 1 Locus auctoritate Episcopi ad usum hospitalitatis deputatus, est religiosus, & ad mundanos vsus redire non debet.
- 2 Hospitalia erecta auctoritate Episcopi sunt loca pia, & religiosa, gaudentque omnibus pie causa privilegijs.
- 3 Hospitalia, etiamsi non sit erectum, & approbatum auctoritate Episcopi, ac proinde locus religiosus, &

sacer non sit, adhuc tamen est locus pius de iurisdictione Ecclesiastica.

- 4 Religiosus non dicitur locus nisi Episcopi accedat auctoritas.
- 5 Mortui illatio facit locum religiosum quando sit auctoritate Episcopi.
- 6 Auctoritas Episcopi in Ecclesijs edificandis quando presumatur, ostenditur.

CAP. Ad hæc. IV.

Urban. III.

Locus destinatus auctoritate Episcopi ad usum hospitalitatis, & pauperum non debet deputari mundanis vsibus, quia est religiosus, sicut nec vestes, & alia vtilia ad cultum Religionis per Pontificem deputata. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Hostiens. Henric. Anch. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 351. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 501. remissive Catal. in amor. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 3. c. 4.

Auctoritate Pontificis destinatus.] Notatur ad hoc, quod hospitalia erecta auctoritate Episcopi, sunt loca pia, & religiosa, gaudentque omnibus pie causæ privilegijs, vt per Tiraquel. in tract. de privilegijs pie causæ in præfat. vers. non relictum hospitalibus. Lambertin. de iure patron. lib. 1. p. 1. q. 11. princ. art. 1. n. 2. cum seq. Paris. consil. 36. n. 15. & 17. & consil. 44. n. 5. vol. 4. Gabr. commun. tit. de pia causa, conclus. 2. n. 1. & 4. Paul. Folch. de visitat. lib. 2. c. 13. n. 10. Mari. Antopin. variar. resol. lib. 1. resol. 14. n. 1. Ioseph. Londonic. Perus. decis. 30. n. 6. & 7. & decis. 93. n. 36. & 45. Gutier. canon. lib. 1. cap. 35. n. 29. Azueved. l. 1. n. 26. tit. 1. lib. 4. nona recap. & l. 1. n. 18. lib. 9. Malfard. de probat. conclus. 869. Solis de censibus, lib. 2. c. 3. n. 11. Anton. Roch. de visitat. verbo hospitalia, & Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo hospitalia, §. 3. dub. 2. Card. Mantie. de tacitis, & ambig. conuen. lib. 2. tit. 6. n. 69. Flamin. de resignat. benefic. lib. 1. q. 3. n. 43. Flores de Mena variar. lib. 2. q. 21. n. 1. 9. cum seq. Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiep. Neapol. c. 17. Bened. Egid. in repet. l. 1. c. de Sacrosanct. Eccles. par. 1. in initio, n. 54. Herc. Marefcot. variar. resol. lib. 2. cap. 2. n. 12. Anton. Fabric. in praxi theoria benefic. tit. de Xenodochijs & alijs locis pijs, a princ. & ex n. 6. Sebastian. Cæl. in relect. de Ecclesijs hierarch. p. 4. diffin. 14. §. 4. a princ. & præcipue n. 3. Quinimo licet hospitale, quod non est erectum, & approbatum auctoritate Episcopi, locus religiosus, & sacer non sit, Zabari. consil. 3. num. 6. Abb. consil. 3. num. 2. part. 3. Rot. apud Farinac. decis. 30. num. 8. part. 2. recent. adhuc tamen videtur esse locus pius de iurisdictione Ecclesiastica, & gaudere privilegijs Ecclesiæ, cum causa pietatis sit institutum, ita ex text. in cap. de Xenodochijs supr. hoc tit. docent ibi Abb. num. 3. Paul. de Castro consil. 167. ad fin. lib. 3. Roman. consil. 477. num. 2. Gabr. commun. tit. de pia causa, conclus. 2. n. 2. vers. contrarium, Menoch. remed. 15. recap. n. 21. 23. 36. & 37. & de presumpt. lib. 4. præsumpt. 115. n. 4. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 34. n. 1. Soar. tom. 1. de Religion. tract. 4. de simon. lib. 4. cap. 27. num. 11. Seball. Cal. d. §. 4. num. 7. Bobadil. in sua polirica, lib. 1. cap. 18. num. 228. iuncta lit. C. Card. Tusch. tom. 1. litera H. conclus. 158. & conclus. 163. num. 2. & 4. & tom. 6. litera O, conclus. 158. Castil. de usufructu, lib. 1. c. 54. n. 24. Nicol. Gare de benefic. part. 5. cap. 1. num. 602. ex quibus planè colligitur quod licet plures, quos refert Gabr. d. conclus. 2. in fine, & conclus. 1. num. 17. resoluunt relictis pijs causis

De Religiosis Domibus, &c. Tit. XXXVI. 333

canis solui non posse hospitalibus, & confratris institutis sine Episcopi auctoritate, longè verius est contrarium, ut per alios melius resolunt Tiraq. & Benedict. *Agid. loc. cit. Valasc. consult. 105. n. 38.* Quomodo autem diuidatur hospitalis, & quando veniat appellatione beneficij Ecclesiastici, vel datum censetur in regimen, & in titulum, vide Aloys. Ricciul. in *collect. decis. p. 4. collect. 1299.* & p. 5. *collect. 1886.* latè Sebast. Cels. d. 8. 4. ex n. 2. Et quòd appellatione beneficiorum veniant hospitalia, quæ non dantur in regimen, seu administrationem, resolunt Rebuff. in *reg. de deuolut. n. 73.* & in *tract. de nomin. q. 1. n. 13.* Sarnen. in *reg. de trienniali possess. q. 7. n. 4.* Ioan. Franc. Pain. de *possess. Capituli Sede vacante, in 1. q. p. 2. n. 5.* Rot. *decis. 739. n. 9.* p. 1. recent. & fuit dictum in *Alexandrina beneficij 18. Aprilis 1625.* coram R. P. D. Merlino Et hospitalarij, an & quando dicantur habere beneficium, vel officium, vide eundem *collect. 1655.* Et an, & quando privilegia concessa Ecclesiis extendantur etiam ad hospitalia, vide eundem p. 4. *collect. 1097.*

4 Cum sit Religiosus. Ergo locus non dicitur religiosus nisi Episcopi accedat auctoritas, ut per Ioan. Garc. de *expens. cap. 8. n. 51. vers. hodie.* Rot. apud Farinac. *decis. 30. num. 8. part. 2. recent.* Vnde illationem mortui facere locum religiosum, quando sit auctoritate Episcopi, resoluit Steph. Gratian. *discept. forens. cap. 110. à princip.*

6 Auctoritate Pontificis. Quæ præsumitur si locus ab antiquo sit in forma Ecclesiæ, & in eo fuerit erectum campanile, & ibi per Sacerdotem celebretur. Vide Rot. *decis. 13. n. 4.* Gutier. *canon. lib. 1. c. 36. n. 18.* Cott. in *memorab. verbo facta, Franc. Marc. Delphin. decis. 1017.* n. 2. Menoch. de *presumpt. lib. 4. presumpt. 132. n. 50.* & *presumpt. 76. n. 3.* Tiraq. de *prescript. vers. 19.* Malfard. de *probat. conclus. 383. 623.* & 869. Mari. Antonin. d. *resol. 1. 4. n. 4.* ubi n. 5. addit plures alias præsumptiones, ex quibus dignosci possit quando hospitalis fuerit erectum auctoritate Episcopi, & licentia Episcopi in institutione beneficij ab initio præsumitur si Ecclesia edificata reperiatur in forma debita, habeat dotem, & Rectorem, Cardinal. *consil. 11 sub n. 6. vers. item caueat.* Barbat. *consil. 33. n. 1. lib. 1.* Rot. in *Hipporigien. capelle 3. Iunij 1613.* coram R. P. D. Pirouano. In dubio verò hospitalis præsumitur erectum sine auctoritate Episcopi, ut post Magon. dicit Aloys. Ricc. in *collect. decis. p. 5. collect. 1886. in princ.*

S V M M A R I V M.

- 1 Religiosus locus debet de Religiosis duntaxat reformari, non de secularibus, nisi in defectum Religiosorum.
- 2 Beneficia Regularia in defectum Regularium, aut si urgeat necessitas, secularibus conferri possunt, & contra.
- 3 Episcopus potest aliquando mutare statum Ecclesiæ secularis in Regularem.

C A P. Inter quatuor. V.

Monasteria sunt ordinanda per Regulares, nec possunt transferri ad Clericos seculares, nisi Regularibus deficientibus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. *Collect. Zabab. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viulan. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 352.* Alagona in *compend. iuris Canon. pag. 501.* remissive Ximen. in *concord. part. 2.* refertur ab Ant. August. *collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 28.*

cap. 1. & reliquæ partes querendæ sub variis titulis in cap. incip. Inter quatuor.

Probat hic text. beneficia Regularia in defectum Regularium, aut si urgeat necessitas, puta quia idonei non reperiuntur, secularibus conferri posse & è conuerso, ut per Rebuff. *concord. tit. de collat. §. volumus, vers. conformitatem, & in praxi tit. de dispensat. cum Regular. num. 40.* & in *tract. nominat. q. 5. n. 13. vers. fallit, nisi idonei non reperiuntur, Corral. de benef. p. 1. c. 5. n. 7.* & p. 3. c. 5. n. 13. benè Gonzal. ad *reg. 8. Cancel. gloss. 81. n. 43.* Nicol. Garc. de *benef. p. 7. c. 10. num. 16.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 26. q. 5.* Valer. Reginald. in *praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 158.* Paul. Comitoli in *Theolog. Moral. lib. 4. tract. 4. c. 4. n. 2. vers. excipe 4.*

Et quòd Sacerdos Regularis in subsidium, videlicet in defectum secularis admittatur ad seculare beneficium Curatum, probat Abb. in c. 1. de *capell. Monach.* quem referunt, & sequuntur Cephal. *consil. 358. n. 25.* Ioan. Bapt. Costa de *remed. subsid. remed. 71. n. 2.* ubi intelligit siue sit liberum, siue iurispatronatus laicorum.

In gloss. Per Regulares. Notatur ad hoc, quòd potest Episcopus aliquando mutare statum Ecclesiæ secularis in Regularem, ut per Petr. de Versul. in *tract. de mutatione status Ecclesiarum, in princ. n. 2.* nouissime Monet. in *tract. de commutat. ultim. volunt. cap. 11. n. 330.*

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia sita in diœcesi Episcopi tenetur sibi in Episcopaliibus respondere, nisi appareant remissa legitime, & potest Episcopus remittendo Episcopalia censum sibi retinere.
- 2 Basilica præsumitur illius Episcopi in cuius diœcesi sita est.
- 3 Verba impropria assumunt significationem ex subiecta materia.
- 4 Index potest pronuntiare super successione eius, quod principaliter petitur.
- 5 Episcopus eximere potest in totum si accedat confirmatio.
- 6 Episcopus an possit aliquam Ecclesiam eximere in totum à iure Episcopali, remissive.
- 7 Ecclesia cadit à iure suo non soluendo pensionem sicut quilibet priuatus, potest tamen restituere aduersus solutionem omissionem.
- 8 Censuali in contractu transfertur in recipientem omne dominium, tam directum, quam vile.
- 9 Censui creatur quando quis tradit rem suam alicui, & in eum transfert omne dominium directum, vel vile cum onere, quod accipiens rem teneatur soluere certam annuam pensionem.
- 10 Censuaris potest irrequisito domino alienare, nec tenetur eum, cui censum soluit, requirere.
- 11 Contractus in dubio magis præsumitur censualis, quam emphyteuticus.
- 12 Censum non soluens etiam per mille annos, non cadit à iure suo, vel à re censuali.

C A P. Constitutus. VI.

Episcopus concedens alicui Monasterio iura Episcopalia alicuius Ecclesiæ, & etiam omne temporale, retinens sibi aliquam pensionem, id est, censum, non est simoniacus, & Ecclesia sita in diœcesi Episcopi debet soluere censum Episcopo. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. *Collect. Zabab. Ioan. Andr. Imol.*

REBOSA
Ius Can

233
GV
18

Itmol. Anan. Butr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Vin. in *ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 352. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 501. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 28. c. 2.*

2. Quoniam sita erat, &c.] Notatur ad hoc quod Basilica praesumitur illius Episcopi, in cuius diocesi sita est, ut per Mascard. de probat. conclus. 167. a princ. Et ideo habet de iure communi fundatam intentionem exercendi iurisdictionem in locis in sua diocesi existentibus, & ex sola iuris assistentia est in suo Episcopali iurisdictione manutenendus, ut per hanc & alia iura firmat Rot. in nullius, seu Salmonen. vel Valuen. iurisdictionis 4. Decembris 1615. coram bonae mem. Buratto, inter eius impressas decis. 140. vbi Ferentil. in annot. plura eleganter cumulat, & limitat quando inferiores Praelati sunt in possessione exercendi iurisdictionem spirituales in iisdem locis, super quibus Episcopus petit mantentionem ex sola iuris communis assistentia, tunc enim Episcopus tenetur clare, & concludenter probare illa loca sita esse intra fines suae diocesis, nec sufficiunt praesumptiones Suid. conf. 429. n. 61. Seraph. decis. 1278. n. 4. cum aliis adductis in Constantien. iurisdictionis 16. Nouembr. 1607. coram Ortemberg. & in Adriem. iurisdictionis 28. May 1612. coram bonae mem. Vbaldo, in nullius, seu Apruina iurisdictionis 20. Marty 1624. coram Dunogetto, & in Lunen. Saraguen. oblatorum 24. Maij 1624. coram eodem, nam hoc casu interim manutentionem datur Praelatus inferioribus, non autem Episcopo, Rot. in Aquilana iurisdictionis 30. Martij 1617. coram Cardin. Pamphilio iun. & in Penmen. iurisdictionis 22. Aprilis 1624. coram Dunogetto.

3. Nomine pensionis, &c.] Notatur ad hoc, quod verba impropria assumunt significationem ex subiecta materia, ut per Tiraq. in l. si unquam, verbo reuertatur, num. 37. Mascard. de probat. concl. 1131. n. 20. Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 104. num. 28. Suid. decis. 2. n. 13. & decis. 43. n. 16. & de aliment. tit. 1. q. 42. n. 24. & tit. 5. quest. 1. n. 26. Brunor. à Sole in locis communib. verbo verbum, n. 19. Cardos. in praxi iudicium, eod. verbo num. 4. Cald. Pereira de resolut. emphyt. cap. 2. num. 35. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 48. num. 53. 54. & 58. Rot. decis. 62. apud Farinac. in collect. 1. nouiss. alias p. 4. diuers.

4. Sub annua octo denariorum, &c.] Intellige cum Soar. de Relig. tract. de simonia, c. 24. n. 36. & seq.

5. In solutione pensionis, &c.] Ergo index potest pronuntiare super successu eius, quod principaliter petitur ut per Boer. decis. 32. n. 3.

6. Quod ab eo factum fuerat confirmavit.] Ergo Episcopus eximere potest in totum si accedat confirmatio Papae, ut per text. cap. cum venerabilis, n. 4. de censib. Erasim. à Cochier de iuris. Ordinarij in exemptor. p. 1. q. 3. n. 8. quae praesumitur transacto cursu decennij, Tiraq. de praescript. §. 1. gloss. 4. Menoch. de praes. lib. 3. praes. 132. n. 53.

7. In gloss. A quocunque ibi, quod Episcopus possit aliquam Ecclesiam eximere in totum à iure Episcopali. De hoc vide Erasim. à Cochier de iuris. Ordinarij in exemptor. p. 1. q. 3. n. 3. & quae dixi ego ipse de officio, & potestate Episcopi, p. 3. alleg. 89. a princ.

8. In gloss. Iuxta ratam ibi, vel dit. quod vere priuari debuit, &c. Notatur ad hoc, quod Ecclesia cadit à iure suo non soluendo pensionem sicut quilibet priuatus, ut per Suid. de aliment. tit. 8. priuileg. 61. num. 14. Potest tamen restituere aduersus solutionem omittam, Marta de iurisdictione, part. 4. c. 17. numero 29. & 30. Lessius de iustitia, lib. 2. cap. 24. dub. 9. num. 48. Cardinalis Mantica de tacitis, & ambig. comment. lib. 22.

tit. 27. num. 69. Cald. Pereira quest. forens. lib. 1. quest. 11. num. 13.

In ead. gloss. ibi, sed re vera hic non fuit contractus emphyteuticus, &c. Nota differentiam inter emphyteusim, & contractum censualem, quia in censuali transfertur in recipientem omne dominium, tam directum, quam utile; in emphyteusi vero transfertur tantum utile, ex eo, quia, qui possidet ex censuali contractu civiliter & naturaliter possidet, emphyteuta vero solum possidet naturaliter, & proprietarius civiliter; colliguntur haec ex Antonio Gom. l. 68. Tauri, n. 2. Valasc. de iure emphyt. q. 32. n. 27. Perez ad rub. tit. 2. lib. 8. Ordin. col. antepenult. Molin. de iust. tit. 2. disp. 381. n. 3. Bened. Aegid. ad l. ex hoc iure, ff. de iust. c. 11. n. 62. Card. Mantica d. lib. 2. tit. 3. a n. 9. Cald. Pereira de emphyt. & vendit. c. 2. n. 2. Ouid. de Amicis de iure emphyt. in pralud. num. 25. plures alios refert Cened. ad Decret. collect. 1. 44. num. 2. Censum enim creator, quando quis tradit rem suam alicui, & in eum transfert omne dominium directum, & utile cum onere, quod accipiens rem teneatur soluere certam annuam pensionem, ut per Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 107. num. 4. Molin. d. disp. 381. num. 2. Valasc. d. quest. 32. n. 7. Censuum de censibus, part. 1. c. 11. art. 1. num. 5. Cardos. in praxi iudicium, verbo census 1. Alia est differentia, quia emphyteuta non potest irrequisito domino alienare, & si alienat cum consensu domini debetur laudemium, cap. potius, de locato, l. 2. C. de iure emphyt. Censuarius vero potest irrequisito domino alienare, nec tenetur eum, cui censum soluit, requirere, ut per Greg. l. 29. verbo rescibio, tit. 8. p. 5. Valasc. de iure emphyt. q. 32. num. 32. Suid. de aliment. tit. 9. q. 25. num. 75. Cald. Pereira de extinct. emphyt. c. 4. num. 37. Ouid. de Amicis loco citato, vers. tertio. Hinc etiam censum soluit de re nostra, pensionem vero emphyteuticam pro re aliena, ut per Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 106. num. 2.

At in dubio, quando scilicet ex clausulis, & verbis non colligitur, nec discernitur, nec fit contractus censualis, siue emphyteuticus, si in regione in qua celebrantur dicti contractus, sit solitus celebrari tam contractus emphyteuticus, quam censualis, eo casu magis praesumitur censualis, quam emphyteuticus, & hoc tam in emphyteusi priuata, quam Ecclesiae, ut per Coar. lib. 2. variat. cap. 7. num. 1. Nat. conf. 3. lib. 1. Corbul. de emphyteusi, sub tit. de caus. priuat. ob non solut. can. limit. 34. Bened. Aegid. ad l. ex hoc iure, ff. de iust. c. 11. num. 63. in fine, Valasc. de iure emphyt. q. 51. a princ. & q. 32. num. 95. & consult. 82. num. 6. Menoch. conf. 372. num. 10. Mascard. de probat. conclus. 281. & conclus. 601. num. 5. & 8. Valasc. de Auendano de censib. cap. 22. Molin. de iustitia, tract. 2. disp. 381. a num. 6. Quarant. in summa Bullarj, verbo alienatio rerum Ecclesiae, n. 16. Rot. decis. 40. & 72. apud Farinac. in 1. collect. nouissimarum, & decis. 400. n. 7. & decis. 307. n. 2. apud eund. Farin. p. 1. recent. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 188. num. 28. Cardin. Mantica d. lib. 22. tit. 3. num. 11. Card. Tn'ch. tom. 3. conclus. 152. Cald. Pereira quest. forens. lib. 1. quest. 11. num. 8. Camill. Borrell. in summa omnium decis. tit. 33. n. 113. Ouid. de Amicis loco citato, num. 25. vers. At in dubio, plures per Cened. collect. 144. num. 3.

In ead. gloss. ibi, Unde quocunque tempore steterit, &c. Notatur ad hoc, quod non soluens censum gratiam per centum annos, non cadit à iure suo, vel à re censuali ut per Hippol. sing. 95. Conarr. d. lib. 3. c. 7. num. 1. Valasc. d. quest. 32. num. 30. Gutier. de iurament. confirm. part. 1. cap. 31. num. 9. Perez ad rubr. tit. 2. prope finem, lib. 8. Ordin. pag. 36. Menoch. d. lib. 3. praesumpt. 107. n. 11. Card. Mantica d. lib. 22. tit. 3. n. 10. Quid, de Amicis

De Religiosis Domibus, &c. Tit. XXXVI. 335

cis d. n. 25. Gasp. Roder. de annuis redditibus, lib. 2. q. 2. 2. n. 9. Bened. Bon. de censibus, art. 4. 6. n. 76. Cenc. eodem tit. l. p. 1. q. 1. art. 1. n. 18.

secundum quod colligitur ex sequentibus, vel præcedentibus, non vitatur in aliquo instrumento, vt per Ant. Gom. l. 45. Tauri, n. 146. in fine.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus petens Ecclesiam quoad temporalia, & spiritualia, obtinet in spiritualibus eo ipso probat esse in sua diocesi si non appareat exempta, sed in temporalibus succumbit nisi aliter doceat de iure suo.
- 2 Possessio per locationem probatur si locator percipiat pensionem, quæ est loco fructuum.
- 3 Abrasio quando inducat falsitatis presumptionem, remittitur.
- 4 Expressum dicitur quoad aliud quippiam aliàs expressum refertur.
- 5 Scripturas producens debet perdere causam.
- 6 Scriptura, in qua quid abrasum reperitur, nihil penitus probat.
- 7 Rasure, vel cancellatio si fiat secundum quod colligitur ex sequentibus, vel præcedentibus, non vitatur in aliquo instrumento.

C A P. Cùm venerabilis. VII.

- 1 Episcopus petens aliquam Ecclesiam in spiritualibus, & temporalibus ad se pertinere, si probat illam esse in diocesi, eo ipso obtinet spiritualia, si non appareat exempta: si non probat pro temporalibus vel probat per instrumentum corrosum, & suspectum, succumbit pro temporalibus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 353. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 502. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. Ang. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 13. cap. 2.
- 2 Locum pro anima, &c.] Notatur ad hoc, quod possessio per locationem probatur si locator percipiat pensionem, seu mercedem, quæ est loco fructuum, vt per Xuar. in l. post rem indicatam super leges Regni, limit. 2. n. 3. & alios plures quos citauit ad cap. cum venisset, g. n. 3. de restit. spoliat.
- 3 Et rasure loco suspecto factam, &c.] An, & quando abrasio inducat falsitatis presumptionem, vide Socin. reg. 2. Farin. in praxi crimin. p. 6. de falsitate, & simulat. q. 151. à n. 46. & quæ dixi ad cap. ex literis 3. supr. de fide instrum. pag. 535 vbi n. 2. dicitur non inducere falsitatem, delendum est illud, non, quod typographi incuria additum fuit.
- 4 In quo continebatur, &c.] Notatur ad hoc quod expressum dicitur, quod ad aliud quippiam aliàs expressum refertur, vt per Tiraq. de iure mariti. gloss. 7. n. 182. Ioseph. Sesse Aragonie decis. 202. n. 31. Ant. Monach. Lucen. decis. 33. num. 10. relatos in libello de principijs vtriusque iuris, lit. E. n. 32. in fine.
- 5 Vos ab imperitione illius, &c.] Notatur ad hoc, quod producens falsas scripturas, debet perdere causam, vt per Hippol. conf. 70. n. 21. Aniles ad c. 1. Prator. verbo donat. n. 32. vbi ait, quod qui conatus fuit aduersario subtrahere probationes, non perdit causam, & reprobat. gloss. vlt. in presenti, in fine.
- 6 In gloss. Propter predicta, vlt. ibi, ad hoc enim vt credatur instrumento, &c.] Notatur ad hoc, quod scriptura in qua quid abrasum reperitur, nihil penitus probat, præsertim quando est abrasa ab eo, qui illa vti vult, vt per Mascard. de probat. concl. 1254. n. 2.
- 7 In ead. gloss. ibi, Item quid si rasure sit in vno loco, &c.] Notatur ad hoc, quod si rasure, vel cancellatio

S V M M A R I V M.

- 1 Monasterium subiectum est Episcopo in cuius diocesi situm est, nisi probetur exemptum.
- 2 Appellatio præcedens excommunicationem annullat.
- 4 Ecclesia eo ipso, quod sunt in diocesi constituta, Episcopo illius sunt subiecta, nisi probetur eas esse exemptas.
- 5 Iurisdictio Ordinarij per totam diocesim iuris præsumptione extenditur.

C A P. Cùm dilectus. VIII.

Monasterium est subiectum Episcopo in cuius diocesi est situm, nisi probetur exemptum: latem per legitimam præscriptionem. Item excommunicatio, suspensio, & interdictum lata in exemptos, vel post appellationem non ligant. Item si Abbas circumuentus præstat obedientiam Episcopo sine consensu fratrum non tenet, si erant exempti, & potest appellare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Butr. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 353. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 502. remissive Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. Ang. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 13. cap. 2.

Antequam Episcopus in eum suspensionis vel excommunicationis, &c.] Notatur ad hoc, quod appellatio præcedens excommunicationem annullat, vt docent Rot. decis. 20. vers. in quibus apparet, sub rit. de appellat. Franch. in cap. bone memorie, n. 26. illo rit. Paril. in cap. Apostolice, n. 30. de exempt. & conf. 28. lib. 4. Ant. Ricc. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 4. c. 64. n. 37. vbi n. 38. ampliatur siue appellatio sit iudicialis, siue extraiudicialis.

Nec legitima se poterit præscriptione tueri.] Non tamen in vnico, vt per Tiraq. de iure primog. q. 39. n. 3.

In cuius est diocesi fundatum.] Notatur ad hoc, quod quælibet Ecclesia, eo ipso quod sunt in diocesi constituta, Episcopo illius sunt subiecta, nisi probetur eas esse exemptas, vt per Azor. insit. moral. p. 1. lib. 12. c. 19. q. 19. cum iurisdictio Ordinarij per totam diocesim iuris præsumptione extendatur, Gail. lib. 2. observ. 62. n. 9. Erasim. à Cochier de iurisdict. Ordinarij in exemptos, p. 1. q. 8. n. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Religionem nouam non licet constituere sine auctoritate Romani Pontificis, nec in diuersis monasterijs potest quis esse Abbas, vel monachus, & n. 2.
- 3 Status cum voris simplicibus institutus non est Religio, sed modus viuendi honestus.
- 4 Vota solènia an sint de status religiosi essetia, remittitur.
- 5 Abbas non potest præfici duobus monasterijs nisi vnum monasterium dependeat ab alio, vel innicem sine annexa.
- 6 Collegium nouum non potest constitui inconsulto Principe.

C A P. Ne nimia. IX. & vlt.

Ex Concil. gener.

Religionem nouam nullus inueniat ne inducatur in confusio in Ecclesia Dei, sed si vult esse Religio-

336 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

ius ingreditur vnam de approbatis. Item vnus Abbas presidere non debet duobus Monasteriis, nec vnus monachus locum habeat in dieris. Item qui vult fundare nouam domum Religionis regulam, & institutionem de approbatis sumere tenetur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 353. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 502. remissive Ximen. in concord. p. 1. defumitur ex Concil. generali Lateran. sub Innoc. III. c. 13. & refertur ab Ant. August. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 13. c. 3.

2 Hanc eandem conclusionem quoad primam eius partem ex hoc text. desumunt Card. Bellarm. lib. 3. de Monachis, c. 4. Less. de instit. lib. 2. c. 41. n. 13. Soar. de Relig. tom. 3. lib. 2. c. 15. ex n. 1. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 48. art. 1. Menoch. de arbit. casu 421. num. 18. cent. 5. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 11. c. 23. q. 5. & c. 24. q. 4. in fine, & p. 2. lib. 5. c. 7. q. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pontif. lib. 18. m. 364. vers. accedit, Valq. 1. 2. q. 96. art. 4. disp. 165. c. 4. m. 38. & 39. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 25. n. 10. & noue in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 1. n. 15. in fine, Fr. Ludou. Miranda in manuali Prælatorum, tom. 1. q. 3. art. 6. ubi aduertit olim approbare, & confirmare Regulas Monachorum, & Religiosorum omnium pertinuisse ad Episcopos, & alios Ordinarios Prælatos, postea verd à tempore Concilij Lateran. de quo in hoc text. ad solum Romanum Pontificem spectare.

3 Ne quis de cetero nouam Religionem inueniat.] Non comprehendit eos, qui statum cum votis simplicibus instituerint, tunc enim huiusmodi status non est Religio, sed modus viuendi honestus, vt per Fr. Emman. d. q. 48. art. 4. An autem vota solemnia sint de statu Religiosi essentia, vide Petr. Ribadeneira in lib. de instit. Societatis, c. 25. cum seqq. Valq. 1. 2. q. 96. art. 4. disp. 165. c. 2. 3. & 9. latè Sanch. d. tom. 2. lib. 5. c. 1. n. 22. cum seqq.

5 Ne quis in diuersis monasterijs, &c.] Notatur ad hoc, quodd Abbas non potest præfici duobus monasterijs nisi vnum monasterium dependeat ab alio, vel innicem sint annexa, vt per Flamin. de resignat. benef. lib. 3. q. 18. n. 41.

6 In gloss. Nouam Religionem, ibi, Nam nouum collegium non potest constitui inconsulto Principe. Vnde Brisson. antiq. lib. 1. c. 14. Cujac. lib. 7. obseru. 5. Petr. Greg. syntagm. iuris, lib. 15. c. 3. n. 10. Dec. tract. crimin. lib. 7. c. 20. a n. 3. Mynsing. cent. 6. obseru. 2. n. 2. Anil. ad c. 2. prætorum, verbo confederation, princ. & n. 10. Menoch. de arbit. centur. 6. casu 697. a princ. Nauar. sub tit. de foro competentis, conf. 3. a n. 3.

De Capellis Monachorum, & aliorum Religiosorum.

TIT. XXXVII.

1 Vnde hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in breuiario aureo fol. 110. verso, Martin. Mefnart. in epitome Decret. fol. 139. Petr. de Rauenna in compendio iuris Canon. Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. a pag. 485. Goffred. & Host. in summ. huius tit. Alex. Cassan. & Anastaf. Germon. in paratitlis ad quinque libros Decretal. Lancel. in institut. Canon. Barthol. Carthag. in expositione titulorum iuris Canon.

Canil. in summ. eiusdem iuris, Cafarel. in errorem eiusdem iuris, nouissime Ioan. Honor. lib. 3. sum. in Decretal. omnes sub hac rubr.

De materia tituli vide Paul. Fusch. de visit. & regimine Eccles. lib. 2. c. 16. Capella à caprarum pellibus dici putat gloss. in cap. concedimus, de consecrat. dist. 1. Vel potius dicendum quodd Capella est francicum nomen, quo significatur tegumen, quod veluti tentorium sibi Reges Francorum extruebant in castris militaribus, in quibus Sacrum audire soliti erant, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 8. q. 1. & 2. Vel dicitur capella quasi capiens laicos, vel populum, sen capiens landem, vel à cappa B. Martini, quæ alios capit, & cooperit, de quibus Guillelm. Durand. in ration. Diuinarum Offic. lib. 2. c. 19. Cornet. Kiliarch. in dictionario Teutoncolatino, verbo Kapelle, Fr. Hieron. Roman. lib. 5. de Republ. Christiana, c. 31. pag. mibi 218. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. n. 10. & n. 72. addit, quodd dicitur capella qualibet Ecclesia etiam parochialis de per se consistens, dummodo non fuerit Collegiata, & Rebuff. super concordata in forma mandati Apostolici, verbo Capella, dicit quodd capella solet dici illa, quæ non est per se, sed est intra Ecclesiam fundata, & constructa.

SVMMARIVM.

- 1 Monasterium quando habet in loco populum sibi subiectum cura animarum per Monachos exerceri non potest, sed illi debet præfici Clericus secularis, & n. 2.
- 3 Rector Ecclesie dicitur populum regere.
- 4 Pendere à libero arbitrio dicitur illud in quo est pendendum alterius consilium.
- 5 Declaratur Concil. Trident. sess. 25. de Regularibus, cap. 11.
- 6 Instituire qui potest, potest destituere.
- 7 Solemnitas minor requiritur in destruendo, quam in construendo.

CAP. In Ecclesiis. I.

Urban. III.

Monachi qui habent populum, siue Ecclesiam cum populo, non habent curam animarum, sed capellanus secularis institui debet ab Episcopo de consensu monachorum, qui populum regat, cuius tamen ordinatio, depositio, & totius vite conuersatio pendeat à solo Episcopi arbitrio. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 364. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 504. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 32. c. 1. Collige ex text. quando monasterium in loco habet populum sibi subiectum curam per Monachos exerceri non posse, sed illi debere præfici Clericum secularem, vt per Angel. verbo Monachus, n. 5. Armil. eod. verbo, n. 6. Tabien. num. 4. quest. 3. in fine, Sylvest. verbo Religio, 7. q. 7. Fusch. de visitat. lib. 2. c. 16. n. 1. Gregor. Lopez l. 25. verbo Iglesias, tit. 7. p. 1. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 3. art. 4. Sed Abb. in presenti, rem late disputat ad huius text. rationem reddendam; videtur enim rationi dissonare, vt cum monasterium non habet populum, possit Regularis esse parochus, non autem cum illum habet, quia magis repugnat instituto Regulari in priori casu, quam in posteriori; quippe in priori oportet egredi monasterium, in posteriori autem